

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

К.Д. Шевчук, М.Г. Іванчук,
Г.П. Бигар, А.А. Предик

*Технології навчання інтегрованого курсу
«Я досліджую світ» у початковій школі*

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Чернівці - 2021 рік

УДК 373.3.091.33:6(072)
М 545

*Друкується за ухвалою Вченої ради
факультету педагогіки, психології та соціальної роботи
Чернівецького національного університету імені Юрія
Федьковича
(протокол № 1 від 30.08.2021 р.)*

Рецензенти:

Кришук Б.С. – кандидат педагогічних наук, доцент, начальник наукового відділу, доцент кафедри педагогіки Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Прокоп І.С. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Шевчук К.Д., Іванчук М.Г., Бигар Г.П., Предик А.А. (2021)
Технології навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ у початковій школі. Методичні рекомендації». Чернівці: Чернівецький національний університет, 60 с.

У виданні подано навчально-методичний інструментарій до організації і засвоєння курсу «Технології навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі».

Методичні рекомендації містять теоретичні відомості щодо основних реформаций у змісті початкової освіти; домінант концепції Нової української школи; особливостей застосування інноваційних технологій під час вивчення природничої, громадянської та історичної, соціальної та здоров'язбережувальної, інформатичної освітніх галузей у місті навчальної дисципліни початкової школи «Я досліджую світ».

Зміст матеріалів, представлений у методичних рекомендаціях, орієнтований на студентів магістратури спеціальності «Початкова освіта».

УДК 373. 3. 091. 33:6(072)
М 545

© Чернівецький національний університет, 2021

© Кристина Шевчук, Марія Іванчук, Ганна Бигар, Аліна Предик 2021

ПЕРЕДМОВА

Сучасна початкова освіта повинна відповідати запитам як з боку суспільства, так і з боку кожної, конкретно взятої, особистості. Реформаційні процеси, які відбуваються в державній політиці, економіці, освіті відбиваються на інтересах, запитах, потребах сучасних школярів. Формування мислення, світогляду, ціннісної сфери молодшого школяра сьогодні потребує зміни освітніх цілей та методичного інструментарію їх досягнення.

Ключова реформа початкової освіти – Нова українська школа, змінила вектор погляду на ознайомлення учнів з природним та соціальним оточенням. Відтепер фокус освітніх завдань спрямовується на інтеграцію, цілісне вивчення молодшими школярами освітніх галузей Державного стандарту. Поставлені освітні задачі вирішує інтегрований курс «Я досліджую світ», що гармонійно презентує навчання природничої, громадянської та історичної, соціальної та здоров'язбережувальної, інформатичної та ін.освітніх галузей.

Оптимальному формуванню професійних компетентностей в даному напрямку сприяє вивчення дисципліни «Технології навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі». Метою даного видання є визначення методичних особливостей організації вивчення студентами даного курсу, з'ясування потенційних можливостей освітніх галузей, що інтегруються в змісті курсу «Я досліджую світ» щодо використання інноваційних технологій, виконання практичних, індивідуально-дослідних завдань, які допоможуть спроектувати теоретичні знання у практично-професійну діяльність. .

Представлені Методичні рекомендації до вивчення курсу «Технології навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі» орієнтовані на допомогу студентам реалізувати зміст інтегрованого курсу «Я досліджую світ» за допомогою сучасних інноваційних технологій на основі компетентнісного, діяльнісного та особистісно-орієнтованого підходів до навчання.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Технології навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» дає здобувачам вищої освіти фундаментальні і прикладні знання щодо використання інноваційних технологій у навчанні молодших школярів в умовах НУШ, науково обґрунтовує потенційні можливості сучасних технологій навчання молодших школярів цієї дисципліни на основі досягнень передового досвіду учителів початкової школи, викладачів закладів вищої освіти, найновішого доробку науковців.

Дана дисципліна в структурі професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи реалізує наступні цілі:

- ✓ визначити найбільш оптимальні можливості інноваційних технологій щодо вивчення освітніх галузей у змісту предмету «Я досліджую світ»;
- ✓ реалізувати очікувані результати оновленого Державного стандарту з освітніх галузей, що інтегрує дисципліна «Я досліджую світ»;
- ✓ визначити педагогічні, психологічні, організаційні та методичні умови впровадження інноваційних освітніх технологій у процес навчання курсу «Я досліджую світ» та сприяти формуванню у студентів відповідних умінь;
- ✓ моделювати, визначати зміст та організувати сучасний інтегрований урок з курсу «Я досліджую світ» на інноваційних засадах.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Технології навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі» є: формуванням у майбутніх вчителів початкової школи інноваційної культури; системи знань та умінь впровадження інноваційних технологій при вивченні шкільного курсу «Я досліджую світ» відповідно домінант концепції Нової української школи; фахової компетентності щодо змісту і різновиду інноваційних технологій навчання освітніх галузей у початковій школі; потреби у запровадженні інновацій в освітню практику.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Технології навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі» студенти набувають наступних компетентностей (компетентності з освітньо-професійної програма - Початкова освіта):

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК-3. Здатність застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи:

СК-3.3. Здатність забезпечувати компетентісно-інтегроване навчання нерозривності зв'язку «людина – природа – суспільство»

СК-5. Здатність створювати соціально-сприятливі умови, що забезпечують ефективність функціонування інклюзивного освітнього середовища з використанням досвіду українських і зарубіжних практик, впровадження здоров'язбережувальних, пропедевтичних і корекційних технологій.

СК-8. Здатність здійснювати методичний супровід організації особистісно-орієнтованої, інтегрованої, дослідницької діяльності, використовувати в освітньому процесі традиційні та інноваційні методи і технології навчання.

Програмні результати навчання, визначені освітньо-професійною програмою, наступні:

ПР-02 Спілкуватися академічною українською та іноземними мовами в суспільній, освітньо-професійній та особистісній сфері діяльності; формувати в учнів здатність до взаєморозуміння та взаємодії.

ПР-03 Вміти інтегрувати і застосовувати інноваційні технології у навчанні освітніх галузей початкової школи з урахуванням вимог до освітнього процесу й педагогічної діяльності та індивідуальних потреб здобувачів освіти.

ПР-08 Володіти методиками профілактично-просвітницької роботи щодо безпеки життєдіяльності учнів, інтегрувати в освітній процес здоров'язбережувальні засоби та

ресурси, формувати культуру безпечних життєвих навичок, популяризувати здоровий спосіб життя.

ПР-12 Знати основні стратегії та умови формування позитивної мотивації до навчання і самооцінки учнів, застосовувати технології розвитку критичного мислення (розуміння себе, своїх цінностей та потреб, здатності до осмислення власних рішень та їх наслідків, навичок рефлексії).

Конкретизовані результати навчання з курсу «Технології навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі»

Система знань та умінь, якими опановує студент у результаті вивчення дисципліни. Студент повинен:

знати:

- ✓ сутність понять «інноваційна діяльність», «педагогічні інновації», визначати потенціал їх застосування в практиці школи на уроках «Я досліджую світ»;
- ✓ теоретичні та методичні аспекти навчання природничої, громадянської та історичної, соціальної та здоров'язбережувальної, інформатичної освітніх галузей відповідно до нових тенденцій реформування початкової освіти з використанням активних, інтерактивних технологій навчання, інформаційних засобів; зміст основних положень Державного стандарту зазначених освітньої галузі;
- ✓ особливості використання на уроках «Я досліджую світ» таких технологій як: особистісно-орієнтоване навчання, розвивальне навчання, Технологія О. Савенкова, проблемне навчання, мультимедійні технології, інтеграція, ТРВЗ-технології, «ПіснеЗнайка», диференційоване навчання, інтерактивні методи навчання, проектні технології та ін;
- ✓ значення інноваційної культури в загальній і професійній освіті людини, вплив засобів сучасних інноваційно-комунікаційних технологій на науково-технічний, соціально-економічний та освітній розвиток суспільства.

вміти:

- ✓ планувати освітній процес з використанням педагогічних інновацій;
- ✓ володіти сучасними педагогічними технологіями навчання в початковій школі та шляхами застосування інноваційних педагогічних технологій в умовах Нової української школи;
- ✓ добирати та опановувати інноваційні технології навчання природничої, громадянської та історичної, соціальної та здоров'язбережувальної, інформатичної освітніх галузей у початковій школі та інструментарій педагогічного супроводу дітей молодшого шкільного віку;
- ✓ володіти новими інноваційними технологіями у професійній сфері, користуватися інноваціями при підготовці і проведенні уроків «Я досліджую світ» у початковій школі,;
- ✓ інформаційно-змістово, раціонально насичувати уроки «Я досліджую світ» з використанням інноваційних технологій;
- ✓ добирати інноваційні методи, прийоми ефективного оволодіння учнями знань про природу і суспільство.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Технології навчання інтегрованого курсу
«Я досліджую світ» у початковій школі»

Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	Лекції	Практичні	Семінарські	Лабораторні	СРС	Індивід. робота	
Денна	5	9	5	150	15	-	30	-	105		залік
Заочна	5	9	5	150	10	-	-	-	140		залік

Дидактична карта дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	у сьогор	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	С	л	і	с.		л	п	л	і	с.р.
			а	н	р.			а	н			
			б	д				б	д			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Науково-методичні засади навчальної дисципліни «Я досліджую світ» початкової школи												
<u>Тема 1.</u> <i>Реформи та інновації сучасної початкової освіти</i>	8	1	2			5	11	1				10
<u>Тема 2.</u> <i>Інтеграція освітніх галузей в змісті курсу «Я досліджую світ»</i>	21	2	4			15	11	2				10
Разом за змістовим модулем 1	29	3	6			20	23	3				20
Змістовий модуль 2. Інноваційні технології навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі												
<u>Тема 3.</u> <i>Сучасні технології навчання в</i>	35	4	6			25	42	2				40

<i>початковій школі природознавчої освітньої галузі</i>										
<u>Тема 4.</u> <i>Інноваційні технології навчання в початковій школі громадянської та історичної освітніх галузей</i>	35	4	6		25	32	2			30
<u>Тема 5.</u> <i>Новітні технології навчання в початковій школі соціальної та здоров'язбережувальної освітніх галузей</i>	28	2	6		20	27	2			25
<u>Тема 6.</u> <i>Своєрідність інноваційних технологій навчання інформаційної освітньої галузі в початковій школі.</i>	23	2	6		15	26	1			25

<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	21	12	24			85	127	7				120
<i>Усього годин</i>	50	15	30			105	150	10				140

ТЕОРЕТИЧНИЙ ЗМІСТ ПРОГРАМИ
навчальної дисципліни
«Технології навчання інтегрованого курсу
«Я досліджую світ» у початковій школі»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.
Науково-методичні засади навчальної дисципліни «Я досліджую світ» початкової школи

Тема 1
Реформи та інновації сучасної початкової освіти
План

1. Нова українська школа - домінанта реформування сучасної початкової освіти.
2. Основні вектори модернізації початкової освіти.
3. Особливості інноваційної діяльності, класифікація інновацій у початковій освіті.

Рекомендована література:

1. Інноваційні технології в початковій школі. / Упорядник О.Кондратюк.- К.: Шк.. світ,2008.-112с. – (Бібліотека шкільного світу)
2. Інноваційні пошуки в сучасній освіті / Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти; За ред. Л. І. Даниленко, В. Ф.

Паламарчук; Упоряд. Г.М.Перевознікова. – К.: Логос, 2004. – 220 с

<https://naurok.com.ua/naukova-stattya-osoblivosti-vikladannya-integrovanogo-kursu-ya-doslidzhuyu-svit-201940.html>

https://www.geneza.ua/sites/default/files/product-images/Metodyky/Gilberg_Ya_doslid_svit_Metodyka_1.2kl.pdf

https://nuschool.com.ua/lessons/world/1klas_2/14.html

Тема 2

Інтеграція освітніх галузей в змісті курсу

«Я досліджую світ»

План

1. Основні засади інтегрованого навчання.
2. Особливості побудови інтегрованого курсу "Я досліджую світ" у початковій школі.
3. Інтегрування освітніх галузей у змісті курсу "Я досліджую світ".

Рекомендована література:

1. Бех І. Інтеграція як освітня перспектива / І.Бех // Початкова школа. - 2002. - №5. - С. 5-6.
2. Гуїн С. Ф. Філософія у вихованні дітей як громадян світу / С.Ф.Гуїн // Рідна школа. - 2001. - №4. - С. 54.
3. Носенко Е.Л. Картина світу як інтегруючий і гуманізуючий фактор у змісті освіти / Е.Л.Косенко // Педагогіка і психологія. - 1995. - МІ. - С. 22-30.
4. Сухаревская Е.Ю. Технология интегрированного урока: практическое пособие для учителей начальной школы / Е.Ю.Сухаревская. - Ростов-н/Д.: Учитель, 2003. - 128 с.
5. Чекіна О.Ю. Інтегровані уроки у початковій школі./ О.Ю. Чекіна—Х.:Вид. Група „Основа:”Тріада”, 2007. - 192с.(Початкові інновації.Майстерня”

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.
Інноваційні технології навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі

Тема 3
Сучасні технології навчання в початковій школі
природознавчої освітньої галузі

План

1. Формування дослідницької поведінки молодших школярів на уроках природознавства за методикою О.Савенкова.
2. Особливості використання ТРВЗ-технологій на уроках природознавства. Методика побудови уроку природознавства за використанням ТРВЗ-технологій.
3. Особливості застосування прийомів STEM -технології під час викладання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початкових класах.

Рекомендована література:

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. / І.М.Дичківська. - К.: Академвидав, 2004. - 352 с.
2. Інновації в методиці викладання початкового курсу природознавства: навч. метод, посіб. / [укладачі О.О.Ліннік, Н.І.Черв'якова]. - Луганськ: Альма-матер, 2006. - 85 с.
3. Сходінками творчості. Методика ТРВЗ в початковій школі / Автори – упорядники: Телячук В.П., Леміна О.В. – Х.: Вид. група «Основа»: «Тріада+», 2007. – 112с.
4. Топузов О.М., Лотоцька А.В., Онопрієнко О.В. Нова українська школа: кожна дитина – успішна і щаслива. Початкова освіта. Київ, 2018. 54-57 с.
5. Наукові експерименти для дітей. URL: <https://www.adme.ru/zhizn-nauka/8-krutyh-nauchnyh-eksperimentov-dlyadetej-840310>
6. STEM-освіта – Інститут модернізації змісту освіти. URL: <https://imzo.gov.ua/stem-osvita/>(Дата звернення: 25.08.2019).

7. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти. С. 6; 26.

Тема 4

Інноваційні технології навчання в початковій школі громадянської та історичної освітніх галузей

План

1. Особливості застосування технології проектування під час вивчення історичної та громадянської освітніх галузей.
2. Диференціація навчання в контексті вивчення історичної та громадянської освітніх галузей.
3. Технологія проблемного навчання на уроках «Я досліджую світ» під час вивчення громадянської та історичної освітніх галузей.
4. Використання інтерактивних технологій у процесі вивчення «Я досліджую світ».

Рекомендована література:

1. Борисенко Н.М., Сухіна Л.А. Основні напрями теорії та технології природничо-математичної освіти у початковій школі. [навч.-метод. рекомендації] / Н.М.Борисенко/-Херсон: Айлант, 2010.
2. Ліннік О.О. Творче проєкування в організації життєдіяльності шестирічок: навч.-метод. посіб / О.О.Ліннік. - Луганськ: Альма-матер, 2005. - 178 с.
3. Новикова Г.А. Проектніе технологии на уроках и во внеурочной деятельности / Г.А.Новикова // Школьные технологии. - 2000. - №2. - С. 43-52.
4. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / [О.М.Пехота, А.З.Кіктенко, О.М.Любарська; заг. ред. О.М.Пехоти]. - К.: А.С.К., 2003.-255 с.
5. Intel: Навчання для майбутнього / [Д.Кендау, Д.Доєрті, Д.Йост; адапт. Н.В.Морзе, Н.П.Дементієвська; ред. Т.Нанаєва]. — К.: Вид-во „Нора-прінт", 2006.
6. Intel: Навчання для майбутнього [Електронний посібник] / [Д.Кендау, Д.Доєрті, Д.Йост; адапт. Н.В.Морзе, Н.П.Дементієвська; ред. Т.Нанаєва]. - Ініе Согрогаіоп, 2006

Тема 5

Новітні технології навчання в початковій школі соціальної та здоров'язбережувальної освітніх галузей

План

1. Сутнісна характеристика здоров'язбережувальних технологій
2. Впровадження здоров'язбережувальних технологій в сучасній початковій школі.
3. Ігрові технології вивчення соціальної та здоров'язбережувальної освітніх галузей.

Рекомендована література:

1. Балакірева О. Формування здорового способу життя молоді: проблеми і перспективи. / О.Яременко, О.Балакірева, О.Вакуленко та ін. – К.: Український ін-т соціальних досліджень, 2000. – 312 с.
2. Бобрицька В.І. Формування здорового способу життя у майбутніх учителів: монографія. – Полтава: ТОВ «Поліграфічний центр «Скайтек», 2006. – 432 с.
3. Бойченко Т. Є. Здоров'язберігаюча компетентність як ключова в освіті України / Т. Є. Бойченко // Основи здоров'я і фізична культура. – 2008. – № 11-12. – С. 6-7.
4. Дубогай О. Навчання в русі: Здоров'язберігаючі педагогічні технології в початковій школі / О. Дубогай. – К.: Видавничий дім «Шкільний світ»: Вид. Л. Галіцина, 2005. – 112 с. 94. – 61 с.
5. Сергієнко В. Запровадження в навчальний процес моделі Школи культури здоров'я / В. Сергієнко // Практика управління закладом освіти. – 2009. – № 12. – С. 23.

Тема 6

Своєрідність інноваційних технологій навчання інформатичної освітньої галузі в початковій школі

План

1. Особливості впровадження ІКТ під час вивчення інформатичної освітньої галузі.
2. Використання мультимедійної технології рід час вивчення молодшими школярами інформатичної освітньої галузі.

Рекомендована література:

1. Кивлюк О. Т. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в системі навчальних дисциплін початкової школи // Початкова школа. 2016. № 5. С. 34.
2. Маслова І. Б. Упровадження інноваційних технологій у навчально-виховний процес // Сучасна шк. України. 2017. № 2. С. 38-42.
3. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: учеб. пособие для студентов пед. вузов и системе повышения квалификации пед. кадров / [Е.С.Полат, М.Ю.Петров; ред. Е.С.Полат]. - М.: Изд. центр „Академия”, 2001.-272 с.
4. Освітні технології: навч.-метод, посіб. / [О.М.Пехота, А.З.Кіктенко, О.М.Любарська; заг. ред. О.М.Пехоти]. - К.: А.С.К., 2003.-255 с.
5. Іпієі: Навчання для майбутнього / [Д.Кендау, Д.Доєрті, Д.Йост; адапт. Н.В.Морзе, Н.П.Дементієвська; ред. Т.Нанаєва]. — К.: Вид-во „Нора-прінт”, 2006.
6. Іпієі: Навчання для майбутнього [Електронний посібник] / [Д.Кендау, Д.Доєрті, Д.Йост; адапт. Н.В.Морзе, Н.П.Дементієвська; ред. Т.Нанаєва]. - Іпієі Согрогаіоп, 2006.
7. Мультимедиа-презентация [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://softmajor.ru/multimedia/products>. – Назва з екрану.
8. Мультимедиа [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.slovnyk.net>. – Назва з екрану.
9. Мультимедиа [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://uk.wikipedia.org>. – Назва з екрану.

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	<u>Назва теми</u>	К-сть год.
1	<i>Змістовий модуль 1. Науково-методичні засади навчальної дисципліни «Я досліджую світ» початкової школи</i>	6 год.
2	<p style="text-align: center;">Тема 1. Реформи та інновації сучасної початкової освіти</p> <p style="text-align: center;">План</p> <p>1. Концепція Нової української школи – основна освітня реформа сьогодення.</p> <p>2. Пріоритет в навчанні молодших школярів інноваційних педагогічних технологій.</p>	2 год.
3	<p style="text-align: center;">Тема 2. Інтеграція освітніх галузей в змісті освіти початкової школи</p> <p style="text-align: center;">План</p> <p>1. Інтеграція навчання як педагогічна технологія та ключова ланка формули Нової української школи.</p> <p>2. Інтегрування освітніх галузей змісту початкової школи в курсі «Я досліджую світ».</p>	4 год.

	3. Аналіз способів інтеграції в модульних програмах початкової школи.	
	<i>Змістовий модуль 2. Інноваційні технології навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі</i>	24 год.
4	<p>Тема 3. Сучасні технології навчання в початковій школі природознавчої освітньої галузі</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика природознавчої освітньої галузі у змісті Державного стандарту. 2. Формування дослідницької поведінки молодших школярів на уроках природознавства за методикою О. Савенкова. 3. Використання ТРВЗ-технології під час ознайомлення молодших школярів з навколишнім середовищем. 4. Використання на уроках природознавства технології «Пісезнайка». 5. Специфіка вивчення природничої освітньої галузі з використанням інноваційних технологій. 	6 год.

	6. Методи формування екологічної компетентність молодших школярів	
5	<p>Тема 4. Інноваційні технології навчання в початковій школі громадянської та історичної освітніх галузей.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика громадянської та історичної освітніх галузей у змісті Державного стандарту. 2. Використання інтерактивних технологій у процесі викладання громадянської та історичної освітніх галузей. 3. Технологія проектування на уроках «Я досліджую світ» в початкових класах. 4. Диференціація навчання в контексті вивчення громадянської та історичної освітніх галузей. 5. Технологія проблемного навчання на уроках «Я досліджую світ» при вивченні громадянської та історичної освітніх галузей. 6. Етнокультурні технології. <ol style="list-style-type: none"> 6.1. Основні концептуальні ідеї. 	6 год.

	<p>6.2. Виховання толерантної особистості в полікультурному суспільстві.</p> <p>6.3. Технологія «Діалог культур».</p>	
7	<p>Тема 5. Новітні технології навчання в початковій школі соціальної та здоров'язбережувальної освітніх галузей</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика соціальної та здоров'язбережувальної освітніх галузей у змісті Державного стандарту. 2. Здоров'язбережувальні технології як засіб формування здоров'язбережувальної компетентності. 3. Біоенергетична здоров'язбережувальна освітня технологія, методи та методики. 4. Технологія організації природно-релаксаційних стежин. 5. Технологія формування еколого-валеологічної культури для сталого розвитку суспільства. 	6 год.

8	<p style="text-align: center;">Тема 6. Своєрідність інноваційних технологій навчання інформатичної освітньої галузі в початковій школі</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика інформатичної освітньої галузі у змісті Державного стандарту. 2. Особливості використання комп'ютерних (інформаційних технологій в початковій школі). 3. Використання в початковій школі освітніх тренажерів. 4. Формування мультимедійної грамотності при вивченні інформатичної освітньої галузі. 	6 год.
---	---	--------

ВИДИ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ

Тема 1

Реформи та інновації сучасної початкової освіти

1. Складання асоціативної карти реформ та інновацій в сучасній початковій освіті.
2. Визначення критеріїв класифікації педагогічних технологій.
3. Складання паспорту інноваційної діяльності вчителя початкової школи.
4. Складання словника термінів до теми.
5. Укладання бібліографічного показника.
6. Визначення ключових аспектів НУШ (оформлення довільне).
7. Виготовлення Лепбука «Інноваційна діяльність вчителя початкової школи в умовах НУШ».

Тема 2

Інтеграція освітніх галузей в змісті курсу «Я досліджую світ»

1. Складання таблиці відповідності ключових компетентностей та наскрізних умінь оновленого Державного стандарту.
 2. Складання сутнісної характеристики освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти.
 3. Визначення категоріального апарату технології інтегрованого навчання.
 4. Аналіз ключових аспектів посібника Гілберг Т. «Методика навчання інтегрованого курсу "Я досліджую світ" у 1-2 класах ЗЗСО на засадах компетентнісного підходу».
https://www.geneza.ua/sites/default/files/product-images/Metodyky/Gilberg_Ya_doslid_svit_Metodyka_1.2kl.pdf
 5. Складання дидактичної матриці інтегрованого уроку.
 6. Порівняльний аналіз інтегрування освітніх галузей в змісті курсу «Я досліджую світ» за модульними програмами Р. Шиян та О. Савченко.
 7. Аналіз актуальної до теми статті.
- Аналіз інтегрованих уроків на відповідність дидактичним та методичним вимогам.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.
Інноваційні технології навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі

Тема 3
**Сучасні технології навчання в початковій школі
природознавчої освітньої галузі**

1. Визначення особливостей дослідницької діяльності молодших школярів.
2. Виготовлення Леп буку «Методика формування дослідницької діяльності за О. Савенковим».
3. Складання портфолію винахідницьких завдань.
4. Розробка уроку «Я досліджую світ» з використанням ТРВЗ-технології.
5. Розробка уроку «Я досліджую світ» з використанням дослідів, експериментів (методика О. Савенкова).
6. Підготовка презентації на тему «Застосування у початковій школі STEM -технології під час викладання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»».
7. Моделювання уроку «Я досліджую світ» з використанням технології «ПіснеЗнайки».
8. Підготовка пре стендових уроків «Я досліджую світ» (тема, технологія за вибором студента).
9. Демонстраційний майданчик.
10. Панельна дискусія «Дидактичний потенціал інноваційних технологій вивчення природничої освітньої галузі».

Тема 4
**Інноваційні технології навчання в початковій школі
громадянської та історичної освітніх галузей**

1. Визначення ресурсів предмета «Я досліджую світ» у формуванні соціальної, загальнокультурної і громадянської компетентностей особистості.

2. Складання портфоліо інтерактивних методів навчання, доцільних для використання на уроках «Я досліджую світ».
3. Складання теки диференційованих завдань навчання в початковій школі громадянської та історичної освітніх галузей.
4. Розробка уроку «Я досліджую світ» з використанням технології диференційованого навчання.
5. Розробка уроку «Я досліджую світ» з використанням інтерактивних методів навчання.
6. Складання переліку проєктів для учнів початкової школи на суспільствознавчу тематику.
Укладання таблиці «Етапи проєктної діяльності молодших школярів».
7. Складання фрагменту уроків «Я досліджую світ» з використанням проблемних питань, проблемних завдань, проблемних ситуацій.
8. Визначення особливостей застосування на уроках «Я досліджую світ» етнокультурних технологій.
9. Складання аналізу уроку (відео) з домінуванням громадянської та історичної освітніх галузей.
10. Творчо-демонстраційний майданчик.

Тема 5

Новітні технології навчання в початковій школі соціальної та здоров'язбережувальної освітніх галузей

1. Визначення функціональних складових здоров'язбережувальних технологій.
2. Складання таблиці технологій організації рухової діяльності молодших школярів.
3. Визначення ресурсів ігрових технологій у здоров'язбереженні здобувачів початкової освіти.
4. Демонстрація руханок та фізхвилинок для учнів початкової школи.
5. Апробація (мастер клас) методик:
 - зерно терапія;
 - мінералотерапія;

- точковий масаж;
 - пальчикова гімнастика;
 - арт терапія,
 - кольоротерапія,
 - музикотерапія,
 - аромотерапія.
6. Розробка уроку «Я досліджую світ» з використанням здоров'язбережувальних технологій.
 7. Демонстраційний майданчик.

Тема 6

Своєрідність інноваційних технологій навчання інформатичної освітньої галузі в початковій школі

1. Підготовка мультимедіапрезентації на тему «Інформаційні технології як ресурс нетрадиційних джерел інформації».
 2. Визначення ресурсів предмета «Я досліджую світ» у формуванні інформатичної компетентності особистості (оформлення довільне).
 3. Розробка уроку «Я досліджую світ» з використанням ІКТ технологій.
 4. Розробка дидактичних ігор з метою формування медіаграмотності молодшого школяра.
 5. Представлення реклами «Карта подорожі медійними освітніми порталами».
 6. Виготовлення інтелект-карти «Лабіринти інфомедійної грамотності: орієнтири та інструменти».
 7. Педагогічне моделювання.
 8. Робота з освітніми тренажерами.
- Підбір анімаційних матеріалів до курсу «Я досліджую світ» дидактичного змісту.

Зміст питань семінарських занять з курсу «Технології навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі» через традиційні форми і види діяльності (конспектування та захист питань плану семінарського заняття, виконання домашніх завдань, захист ІНДЗ) і специфічні, які

вирізняють практичні особливості даної дисципліни: аналіз періодичної преси; підготовка і захист дайджестів та есе, майстер-класи, демонстраційний майданчик, перегляд відео уроків, спостереження уроків вчителів-практиків, перегляд степ-уроків.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ
з навчальної дисципліни
«Технології навчання інтегрованого курсу
«Я досліджую світ» у початковій школі»

№ з/п	<u>Назва теми</u>	К-сть год. Денна форма навчання	К-сть год. Заочна форма навчання
1	Змістовий модуль 1. <i>Науково-методичні засади навчальної дисципліни «Я досліджую світ» початкової школи</i>	20 год.	20 год.
2	<p>Тема 1. Реформи та інновації сучасної початкової освіти</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Підготувати презентацію на задані теми: «Реформи та інновації у початковій школі», «Домінанти концепції НУШ», «Формування предметних компетентностей як сукупності знань, умінь, навичок з інтегрованого курсу «Я досліджую світ», ✓ Скласти порівняльну таблицю організації уроків початкової школи за традиційною системою навчання та системою навчання з використанням інноваційних технологій. ✓ Підготувати презентацію досвіду вчителів практиків, які використовують в своїй педагогічній діяльності 	5 год.	10 год.

	<p>інноваційні технології навчання інтегрованого курсу 2Я досліджую світ».</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Створити картотеку педагогічного досвіду інноваційної діяльності вчителів початкової школи. <p>Форма перевірки: аудиторна; включено в підсумковий контроль.</p>		
3	<p>Тема 2. Інтеграція освітніх галузей в змісті курсу «Я досліджую світ».</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Опрацювати електронні джерела, подані в переліку літератури. ✓ Розробити зміст дискусійної панелі «Інтеграційні процеси в початковій школі: за і проти». ✓ Підготувати презентацію «Наскрізні вміння як підстава для інтеграції освітніх галузей». ✓ Презентувати складену бесіду з батьками з теми «Інтеграція в освіті». ✓ Підготувати презентацію досвіду вчителів практиків, які використовують в своїй педагогічній діяльності інтеграцію навчання. ✓ Здійснити порівняльний аналіз освітньої галузі «Я досліджую світ» в типових 	15год.	10 год.

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ освітніх програмах Савченко О.Я та Шияна Р.Б (форма презентації – довільна). <p>Форма перевірки: аудиторна; включено в підсумковий контроль.</p>		
	<p>Змістовий модуль 2. <i>Інноваційні підходи до навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі</i></p>	85 год.	120 год.
4	<p>Тема 3. Сучасні технології навчання в початковій школі природознавчої освітньої галузі.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Охарактеризувати особливості застосування на уроках «Я досліджую світ» методу морфологічного аналізу під час ознайомлення учнів з будовою рослин (форма презентації – довільна). ✓ Навести приклади використання винахідницьких задач під час вивчення природничої освітньої лінії. ✓ Навести приклади використання вправ-аналогій під час вивчення природничої освітньої лінії. ✓ Розробити творчий проект зі «Особливості застосування інноваційних технологій ознайомлення молодших школярів з природою». 	25 год.	40 год.

	Форма перевірки: аудиторна; включено в підсумковий контроль.		
5	<p>Тема 4. Інноваційні технології навчання в початковій школі громадянської та історичної освітніх галузей.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Запропонувати тематику проектів (громадянського та історичного спрямування) на уроках «Я досліджую світ» для учнів першого класу та обґрунтувати доцільність їх використання. ✓ Підготувати презентацію досвіду вчителів практиків, які використовують в своїй педагогічній діяльності проектну технологію навчання курсу «Я досліджую світ». ✓ Запропонувати для учнів 1-4 класів (покласно) диференційовані види завдань на уроках «Я досліджую світ» (громадянська та історична освітні галузі) та обґрунтувати доцільність їх використання. ✓ Підготувати презентацію «Етнокультурні технології». <p>Форма перевірки: аудиторна; включено в підсумковий контроль.</p>	25 год.	30 год.
6	Тема 5. Новітні технології навчання в початковій школі	20 год.	25 год.

	<p>соціальної та здоров'язбережувальної освітніх галузей.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Підготувати презентацію «Здоров'язбережувальні технології як засіб формування здоров'язбережувальної компетентності». ✓ Презентувати біоенергетичну здоров'язбережувальну освітню технологію, методи та методики (форма презентації – довільна). ✓ Презентувати технологію формування еколого-валеологічної культури для сталого розвитку суспільства (форма презентації – довільна). ✓ Обґрунтувати принципи технології «Рекреаційна освіта» (форма презентації – довільна). ✓ Скласти узагальнену характеристику технологій формування у молодших школярів досвіду здоров'язбереження. <p>Форма перевірки: аудиторна; включено в підсумковий контроль.</p>		
8	<p>Тема 6. Своєрідність інноваційних технологій навчання інформатичної</p>	15 год.	25 год.

	<p>освітньої галузі в початковій школі.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Презентувати базові характеристики інноваційних технологій навчання інформатичної освітньої галузі (форма презентації – довільна). ✓ Підготувати презентацію «Інформаційні технології як ресурс нетрадиційних джерел інформації». ✓ На конкретних прикладах проілюструвати зв'язок формування інформатичної компетентності та інфомедіаграмотності молодшого школяра. ✓ Запропонувати пізнавальні завданн та ігри з розвитку інформатичної компеентності. ✓ Проаналізувати та презентувати дидактичний тренажер з розвитку інформатичної компетентності. <p>Форма перевірки: аудиторна; включено в підсумковий контроль.</p>		
--	--	--	--

Самостійна робота сприяє формуванню готовності студента до самонавчання та є основою самонавчання. Перелік завдань для самостійної роботи з даної дисципліни складають різноманітні види індивідуальної та групової пізнавальної

діяльності студентів, що здійснюється ними на аудиторних заняттях та у поза навчальний час.

Під час організації самостійної роботи студентів з курсу «Технології навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі» задіяно чотири рівні самостійної діяльності студента:

- 1) копіювальні дії студента за заданим зразком;
- 2) репродуктивна діяльність із відтворенням інформації;
- 3) продуктивна діяльність самостійного використання знань для вирішення завдань, що виходять за рамки зразка;
- 4) самостійна діяльність із використанням знань для вирішення неординарних завдань.

Слід зазначити, що самостійна робота з курсу «Технології навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі» зосереджена на застосуванні наступних теоретичних і практичних умінь:

- ✓ уміння працювати з науково-популярною, методичною, психолого-педагогічною та художньою літературою;
- ✓ аналізувати нормативно-правову базу початкової освіти;
- ✓ здійснювати методичний та дидактичний аналіз підручників початкової школи;
- ✓ вивчати передовий педагогічний досвід вчителів-практиків в галузі методики викладання природничої, громадянської та історичної, соціальної та здоров'язбережувальної, інформатичної освітніх галузей в початкових класах;
- ✓ добирати відповідний методичний інструментарій.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ГРАФІКУ НАВЧАННЯ

(Виконати на вибір 3-5 завдань)

1. Розробити фрагмент уроку «Я досліджую світ» з використанням проблемних методів навчання.
2. Скласти план-конспект уроку «Я досліджую світ» з використанням інтерактивних технологій.
3. Скласти інтегрований урок «Я досліджую світ» (тема, клас, інтегруючий предмет за вибором студента).
4. На конкретному прикладі (клас, тема за вибором студента) навести методи та вправи розвитку на уроках «Я досліджую світ» дослідницької поведінки молодшого школяра за методикою О.Савенкова.
5. Розробити урок «Я досліджую світ» з використанням ТРВЗ-технологій (тема, клас за вибором студента).
6. Запропонуйте для учнів 1 класу диференційовані види завдань на уроках «Я досліджую світ».
7. Скласти план уроку «Я досліджую світ» з використанням ігрових технологій.
8. Навести приклади використання на уроках «Я досліджую світ» винахідницьких задач та вправ-аналогій.
9. Скласти план уроку «Я досліджую світ» з використанням здоров'язбережувальних технологій.
10. Скласти план уроку «Я досліджую світ» з використанням ІКТ технологій.
11. Скласти план уроку «Я досліджую світ» з використанням етнотехнологій.
12. Запропонувати учням 3-го класу дидактичні ігри з метою виховання рис громадянина України.
13. Скласти план уроку-виховного заходу з громадянської освіти (тема, клас за вибором).
14. Скласти класифікацію пізнавальних завдань, що використовуються під час вивчення курсу «Я досліджую світ» (соціальна та здоров'язбережувальна освітня галузь) в початковій школі.
15. Розробити урок «Я досліджую світ» з використанням технології «ПіснеЗнайко».

ІНДИВІДУАЛЬНІ НАУКОВО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ (ІНДЗ)

з навчальної дисципліни «Технології навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі»

Тематика індивідуальних завдань

1. Написання та захист рефератів на тему:
 - «Використання диференційованих завдань на уроках «Я досліджую світ»
 - «Інтеграція - важлива умова ефективного уроку «Я досліджую світ»
 - «Використання інноваційних технологій в курсі вивчення «Я досліджую світ»
 - «Красознавчі аспекти викладання освітніх галузей початкової школи»
 - «Шляхи формування творчої особистості учня в процесі вивчення освітніх галузей початкової школи»
 - «Формування інформаційної культури вчителя і учня – пріоритетне завдання сучасної освітньої діяльності»
2. Підготовка комп'ютерних ілюстративних матеріалів з теми та їх виготовлення і використання.
3. Створення мультимедійних засобів навчання і їх використання на уроках та у позаурочних заходах.
4. Створення розрахункових та ілюстративних комп'ютерних систем обробки дослідницької інформації.
5. Складання структурно-логічної схеми
 - «Базові поняття компетентнісного підходу».
 - «Наукові ідеї, покладені в основу інноваційних технологій».
 - «Освітні галузі початкової освіти у параметрах компетентнісного підходу».
6. Складання таблиць:
 - «Найхарактерніші ознаки ключових компетенцій».

«Класифікація інноваційних технологій початкової освіти».

7. Складання планів-конспектів уроків «Я досліджую світ» з використанням інноваційних технологій навчання

- природнича освітня галузь
- історична і громадянська освітні галузі
- соціальна і здоров'язбережувальна освітні галузі
- інформатична освітня галузь

Індивідуально-дослідні завдання можуть виконувати ті студенти, які набрали не менше ніж 33 бали за кожний модуль, або студенти загальна кількість балів яких за 2 модулі рівна чи менша 10.

Навчально-дослідна робота передбачає виконання практичного завдання.

Оформлення ІНДЗ повинно мати вигляд теки уроків «Я досліджую світ» або «Портфолію» творчих завдань з використанням інноваційних технологій навчання.

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Види та форми контролю

Поточний контроль здійснюється у вигляді поточної усної та письмової перевірки через написання есе, рефератів, повідомлень, доповідей, складання мультимедіа презентацій, розробки уроків «Я досліджую світ», аналізу статей періодичної преси, розробки дидактичного матеріалу.

Формою підсумкового контролю є іспит.

Засоби оцінювання

- тести;
- педагогічний диктант»
- проекти;
- портфоліо творчих робіт;
- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах;
- розробка уроків «Я досліджую світ» з використанням інноваційних технологій»;
- моделювання та програвання уроків «Я досліджую світ» із застосуванням інноваційних технологій навчання;
- складання таблиць, опорних схем, структурно-логічних рисунків;
- демонстрація пре стендових уроків;
- виконання ІНДЗ.

Форми організації контролю

- колове взаємонавчання;
- діалог;
- майстер-клас;
- демонстраційний майданчик,
- педагогічне моделювання;
- лідер-тренінг;
- практичний тренажер.

ПЕРЕЛІК КОНТРОЛЬНИХ ПИТАНЬ
до дисципліни
«ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО
КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ
ШКОЛІ»

(для поточного самоконтролю та самоперевірки тем та
змістових модулів)

1. Складіть сутнісну характеристику «інноваційній діяльності» вчителя початкової школи.
2. Опишіть реформаційні процеси, що відбуваються в сучасній початковій школі.
3. Визначте основні домінанти концепції НУШ.
4. Доведіть твердження: «Інтеграція – основа побудови навчального предмету «Я досліджую світ»».
5. Визначте принципи інтеграції в зміст курсу «Я досліджую світ» освітніх галузей за С. Шияном.
6. Визначте принципи інтеграції в зміст курсу «Я досліджую світ» освітніх галузей за О. Савченко.
7. Доведіть необхідність формування у молодших школярів компетентності в галузі природничих наук.
8. Доведіть необхідність формування у молодших школярів інформаційно-комунікаційної компетентності.
9. Доведіть необхідність формування у молодших школярів громадянських та соціальних компетентностей.
10. Опишіть методику побудови інтегрованого уроку з «Я досліджую світ».
11. Проаналізуйте історичну та громадянську освітні галузі оновленого Державного стандарту.
12. Проаналізуйте природничу освітню галузь оновленого Державного стандарту.
13. Проаналізуйте соціальну та здоров'язберезувальну освітні галузі оновленого Державного стандарту.
14. Проаналізуйте інформатичну освітню галузь оновленого Державного стандарту.
15. Визначте та опишіть найбільш оптимальні інноваційні технології, що розкривають зміст природничої освітньої

- галузі в структурі курсу «Я досліджую світ».
16. Визначте та опишіть найбільш оптимальні інноваційні технології, що розкривають зміст громадянської та історичної освітніх галузей в структурі курсу «Я досліджую світ».
 17. Визначте та опишіть найбільш оптимальні інноваційні технології, що розкривають зміст соціальної та здоров'язбережувальної освітніх галузей в структурі курсу «Я досліджую світ».
 18. Визначте та опишіть найбільш оптимальні інноваційні технології, що розкривають зміст інформатичної освітньої галузі в структурі курсу «Я досліджую світ».
 19. Охарактеризуйте методи викладання курсу «Я досліджую світ», які активізують пізнавальну діяльність учнів.
 20. Опишіть особливості застосування системи розвивального навчання на уроках «Я досліджую світ».
 21. Визначте особливості використання в початковій школі освітніх тренажерів під час вивчення курсу «Я досліджую світ».
 22. Розкрийте особливості формування у молодших школярів дослідницької поведінки на уроках «Я досліджую світ».
 23. Розкрийте особливості використання ТРВЗ-технологій на уроках «Я досліджую світ».
 24. Опишіть методику побудови уроку «Я досліджую світ» з використанням ТРВЗ-технологій.
 25. Розкрийте особливості використання ігор та тренінгів у межах ТРВЗ-технологій.
 26. Розкрийте особливості застосування технології проектування на уроках курсу «Я досліджую світ».
 27. Розкрийте особливості побудови уроків «Я досліджую світ» за особистісно-орієнтованою моделлю навчання.
 28. Розкрийте можливості застосування на уроках «Я досліджую світ» проблемного навчання.
 29. Розкрийте особливості формування мультимедійної грамотності при вивченні інформатичної освітньої галузі в змісті курсу «Я досліджую світ».
 30. Опишіть методику побудови уроку «Я досліджую світ» з

- використанням проблемних методів навчання.
31. Опишіть етапи проведення дослідження на уроках «Я досліджую світ» за методикою О. Савенкова.
 32. Проаналізуйте можливості предмету «Я досліджую світ» щодо використання інтерактивних методів навчання.
 33. Охарактеризуйте методи розвитку творчого мислення учнів під час вивчення курсу «Я досліджую світ».
 34. Опишіть здоров'язбережувальні технології як засіб формування здоров'язбережувальної компетентності
 35. Охарактеризуйте види аналогій, що використовуються у навчанні молодших школярів творчій поведінці.
 36. Розкрийте особливості використання на уроках «Я досліджую світ» диференційованого підходу.
 37. Охарактеризуйте мотиваційну сферу вивчення природи молодшими школярами за умови використання інноваційних технологій.
 38. Складіть сутнісну характеристику інноваційним технологіям, що використовуються на уроках «Я досліджую світ».
 39. Доведіть необхідність використання на уроках «Я досліджую світ» ІКТ технологій.
 40. Проаналізуйте можливості предмету «Я досліджую світ» щодо використання ігрових технологій.
 41. Розкрийте особливості побудови інтегрованого курсу «Я досліджую світ» на основі STEM технологій.
 42. Опишіть специфіку вивчення інформатичної освітньої галузі в змісті курсу «Я досліджую світ» за допомогою мультимедійних технологій.
 43. Розкрийте потенціал технології «ПіснеЗнайка» при вивченні природничої освітньої галузі в змісті курсу «Я досліджую світ».
 44. Проаналізуйте особливості вивчення громадянської та історичної освітніх галузей в змісті курсу «Я досліджую світ».
 45. Охарактеризуйте технологію формування еколого-валеологічної культури для сталого розвитку суспільства.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
з навчальної дисципліни
«Технології навчання інтегрованого курсу
«Я досліджую світ» у початковій школі»

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ мультимедійні презентації до лекцій;
- ✓ підручники та навчальні посібники;
- ✓ навчально-методичні посібники;
- ✓ тека тестових завдань для оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю;
- ✓ конспекти уроків «Я досліджую світ»;
- ✓ статті педагогічної періодичної преси.

Підручники Навчальні посібники	Образотворчі засоби навчання	Аудіовізуальні засоби навчання	Періодична преса
Основна література до курсу	Навчальні таблиці	Кінофільми відеофільми, програмне забезпечення навчального призначення, демонстраційні прикладні	Вузькоспеціалізо- вана преса
Допоміжна література до курсу	Карти плакати	Телепередачі	Преса педагогічного змісту
Підручники початкової школи	Картини	Мультимедіа презентації	Загальноінформаційна преса
	Фотографії	Електронні програми	

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ

ТЕСТИ

до вивчення курсу

«Технології навчання інтегрованого курсу

«Я досліджую світ» у початковій школі»

1. Автором технології формування дослідницької поведінки на уроках природознавства є:

- А) О. Савенков;
- Б) О. Пометун;
- В) Л. Пироженко;
- Г) Г. Альтшулер.

2. Основне призначення диференційованих завдань, що використовуються на уроках «Я досліджую світ»:

- А) зацікавити учнів;
- Б) забезпечити для кожного учня оптимальний характер пізнавальної діяльності у процесі навчальної роботи;
- В) розвивати творче мислення;
- Г) створити ситуацію успіху.

3. Головна ідея інтерактивного навчання під час вивчення курсу «Я досліджую світ» - це

- А) навчання в режимі діалогу;
- Б) навчання базових експериментів;
- В) підвищення якості навчання;
- Г) врахування вікових особливостей учнів.

4. На уроках «Я досліджую світ» у концепції розвивального навчання найкраще застосовувати такі методи, як...

- А) пояснення, бесіда;
- Б) проблемні, продуктивні, дослідницькі;
- В) демонстрації, ілюстрації, спостереження;
- Г) інтерактивні методи навчання.

5) Всі дослідження виконуються за певним алгоритмом:

- А) проблема — дослідження — рішення;
- Б) проблема — гіпотеза — дослідження — рішення;
- В) проблема — гіпотеза — дослідження — аналіз — рішення;
- Г) усі відповіді правильні.

6) Структурні одиниці навчально-виховного процесу, які присвячені розв'язанню проблемних завдань в межах теми (розділу) уроку, спрямовані на організацію творчої та самостійної пошукової діяльності школярів з предмета, результатом якої є презентований суб'єктивно новий особистий чи колективний продукт?

- А) навчальні проекти;
- Б) навчальні природознавчі проекти;
- В) природознавчі проекти;
- Г) усі відповіді правильні.

7) Оберіть вірні структурні складові дидактичної гри:

- А) дидактичне завдання, ігровий задум, ігровий початок, ігрові дії, правила гри, підбиття підсумків;
- Б) дидактичне завдання, ігровий задум, ігрові дії, правила гри, підбиття підсумків;
- В) дидактичне правило, ігровий задум, ігровий початок, ігрові дії, правила гри;
- Г) усі відповіді правильні.

8) Функція гри, яка полягає у подоланні різних труднощів, що виникають в інших видах життєдіяльності це

- А) розважальна;
- Б) корекційна;
- В) терапевтична;
- Г) усі відповіді правильні.

9) Який метод передбачає побудову висловлювання за таким алгоритмом: Я вважаю...Тому що... Наприклад... Таким чином..?

А) метод «Обери позицію»

Б) метод «Ажурна пилка»

В) метод «Прес»

Г) усі відповіді правильні.

10) Зміст гри: «Один з гравців називає рослину або тварину, в ролі якої він хоче бути. Інші гравці запитують його, що він робить кожної пори року.», яка назва гри ?

А) гра «Живий календар»

Б) гра «Я дерево»

В) гра «12 місяців»

Г) усі відповіді правильні.

11. Хто був засновником ТРВЗ технології?

А) Г. Альтшуллер

Б) О. Савенков

В) Гільберг

Г) правильної відповіді немає.

12. Сутність методу фокальних об'єктів (МФО)?

А) формування прийомів творчої уяви, уміння розв'язувати винахідницькі завдання;

Б) дає можливість відтворити явище або процес у спеціально створених умовах, простежити за його ходом, побачити ті ознаки, які у природі побачити неможливо

В) у перенесенні властивостей одного предмета на інший.

Г) усі відповіді правильні.

13. Виберіть тип проекту за його характеристикою «в основі проекту знаходиться дослідження певних явищ та процесів.»

А) дослідницький

Б) інформаційний

В) ігровий

Г) репродуктивний.

14. Виберіть правильну відповідь « ...– це індивідуальна, частіше групова або колективна діяльність школярів, яка спрямована на створення певного унікального кінцевого продукту.»

- А) творчість
- Б) моделювання
- В) проект
- Г) дослідження.

15. До якої групи навчально – проблемних завдань належить подане:

«Звірів: вовка, лисиці, зайця, білки, ведмедя, їжака - можна розділити на три групи. До першої віднести вовка та лисицю, до другої - зайця та білку, а до третьої - ведмедя і їжака. Як можна пояснити такий поділ?»

- А) Проблемні завдання на засвоєння нових понять про предмети і явища природи
- Б) Проблемні завдання на засвоєння нових знань про способи діяльності та вмінь їх здійснювати
- В) Проблемні завдання на встановлення взаємозв'язків між об'єктами природи.
- Г) усі відповіді правильні.

16. Організація вивчення курсу «Я досліджую світ», під час якої інформація подається, усвідомлюється та закріплюється за допомогою технічних та комп'ютерних засобів навчання – це основа...

- А) пояснювально-ілюстративної технології;
- Б) ІКТ технології;
- В) особистісно-орієнтованої технології;
- Г) технології диференційованого навчання.

17. Активна громадянська позиція на засадах демократії, поваги до прав і свобод людини, толерантного ставлення до

оточуючих, набуття досвіду життя в соціумі з урахуванням демократичних принципів – це мета...

- А) здоров'язбережувальної освітньої галузі;
- Б) мистецької освітньої галузі;
- В) громадянської та історичної освітньої галузі;
- Г) природничої освітньої галузі.

18. Складіть алгоритм проведення дослідження за системою розвитку дослідницької поведінки О. Савенкова.

1. Дослідження.
2. Рішення.
3. Проблема.
4. Гіпотеза.
5. Використання.
6. Аналогія.

19. Важливими засобами розвитку інтелектуально – творчих задатків учнів є :

- А) організація навчального середовища школярів з метою розвитку їх допитливості
- Б) заохочення висловлювання дітьми оригінальних ідей; створення ситуації успіху
- В) всі відповіді вірні
- Г) правильної відповіді немає.

20. Сучасна методологія оновлена методами навчання, які сприяють пізнанню учнями навколишнього середовища, а саме:

- А) проблемно-пошукові методи, методи і прийоми формування умінь спостереження;
- Б) методи навчання технологіям взаємодії з природою, метод екологічних очікувань, метод екологічної турботи;
- В) проблемно-пошукові методи, методи і прийоми формування умінь спостереження, методи навчання технологіям взаємодії з природою, метод екологічних очікувань, метод екологічної турботи, метод ритуалізації екологічної діяльності;

Г) правильної відповіді немає.

21. Методи, суть яких полягає в наближенні учнів до самостійного рішення екологічної проблеми, називаються:

А) методи екологічних очікувань;

Б) проблемно-пошукові методи;

В) методи навчання технологіям взаємодії з природою;

Г) методи формування екологічної свідомості.

22. Метод екологічної турботи – це ...

А) метод, який впливає на формування суб'єкт-суб'єктних стосунків між педагогом і учнями;

Б) метод, який безпосередньо формує і визначає характер взаємин педагогів і учнів;

В) метод, який потребує творчого вирішення ситуації.

Г) усі відповіді правильні.

23. Організація парної роботи учнів з курсу «Я досліджую світ» включає:

А) об'єднання учнів у пари, надання конкретного завдання;

Б) розподіл ролей під час роботи, задання учням завдання, виступи учнів;

В) задання учням завдання, постановка запитання для невеликої дискусії;

Г) об'єднання учнів у пари, визначення, хто з них буде висловлюватись першим, представлення результатів роботи, обмін своїми ідеями з усім класом.

24. Скільки етапів застосування між предметних зв'язків виділяють у процесі вивчення теми на уроці «Я досліджую світ»:

А) підготовчий і основний;

Б) підготовчий і підсумковий;

В) основний і підсумковий;

Г) підготовчий, основний і підсумковий.

25. Для того, щоб урок природознавства носив форму інтегрованого уроку, слід в його структуру включати:

- А) вивчення нового матеріалу;
- Б) підсумки спостережень за змінами в природі;
- В) нестандартні види робіт;
- Г) структурні елементи зазначених предметів.

26. Використання проблемного навчання– це...

- А) діяльність вчителя спрямована на розв'язання проблем навчання;
- Б) діяльність учнів із засвоєння знань і способів діяльності на основі створення і розв'язання проблемних ситуацій;
- В) діяльність вчителя спрямована на стимулювання інтересу учнів до нових знань;
- Г) спільне розв'язання природничих задач.

27. Шляхами розв'язання проблемних ситуацій на уроках «Я досліджую світ» можуть бути:

- А) проблемне викладання знань учителем, організація частково-пошукової діяльності;
- Б) організація дослідницької діяльності шляхом спостереження учнів у природі;
- В) обидві відповіді вірні;
- Г) правильної відповіді немає.

28. Застосування проектної технології на уроках «Я досліджую світ» – це:

- А) це технологія, що забезпечує нове поєднання індукції та дедукції;
- Б) сукупність певних дій, документів, попередніх текстів, задум для створення реального об'єкта, предмета;
- В) система вживання вчителем найбільш ефективного поєднання різних типів і видів самостійної роботи учнів;
- Г) усе вище зазначене.

29. Що лежить в основі методу проєктів, який використовується на уроках «Я досліджую світ»?

- А) розвиток пам'яті, уваги, конкретного мислення;
- Б) формування гармонійно розвиненої особистості;
- В) розвиток пізнавальних, творчих здібностей, логічного мислення, самостійності;
- Г) усе вище зазначене.

30. Виконання творчих проєктів на уроках «Я досліджую світ» забезпечують такі умови розвитку особистості:

- А) закріплення набутих знань і придбання нових;
- Б) розвиток комплексного мислення;
- В) розвиток почуття власної інтелектуальної гідності;
- Г) всі відповіді вірні.

31. До нестандартних форм проведення уроків «Я досліджую світ» можна віднести:

- А) урок вивчення нових знань, урок формування умінь і навичок, урок контролю і корекції ЗУН;
- Б) бінарні уроки, уроки-звіти, уроки фестивалі, уроки подорожі тощо;
- В) уроки, які проводять учні, уроки без сюжету, уроки на природі;
- Г) всі відповіді вірні.

32. Нестандартні форми уроків «Я досліджую світ» проводяться для:

- А) урізноманітнення занять;
- Б) за вимогою програми;
- В) забезпечення ефективності засвоєння знань;
- Г) це шлях реформування сучасної освіти.

33. До уроків-змагань з курсу «Я досліджую світ» можна віднести:

- А) урок-спектакль, урок-казка, урок панорама ідей;
- Б) урок брейн-ринг, уроки вікторини, урок-КВК, урок-турнір;
- В) урок-діалог, урок-диспут, урок-засідання, урок-практикум;

Г) правильної відповіді немає.

34. Правильно та уміло проведена діагностика екологічної вихованості учнів молодшого шкільного віку...:

А) визначає реальний прогрес у розвитку дітей;

Б) виявляє ставлення дітей до об'єктів природи;

В) надає можливість побачити ефективність програми з точки зору її впливу на розвиток дітей;

Г) усі відповіді є правильними в сукупності.

35. Провідною формою екологічної освіти у початковій школі є:

А) екскурсія у природу;

Б) дидактична гра;

В) читання книг;

Г) розглядання ілюстрацій про природу.

36. Виділяють такі принципи положення екологічної освіти молодших школярів:

А) єдність системи «природа-суспільство-людина»;

Б) людина – є частиною природи;

В) історія людства, розвиток нової екологічної культури людства;

Г) усі відповіді правильні.

37. Основні аспекти екологічної освіти молодших школярів (за Н. Мамедовим) :

А) пізнавальний, відповідальний, нормативний, діяльнісний;

Б) ціннісний, пізнавальний, діяльнісний, орієнтований;

В) пізнавальний, ціннісний, нормативний орієнтований, діяльнісний;

Г) правильної відповіді немає.

38. Під екологічною культурою молодших школярів розуміють:

А) відносини з природним середовищем;

Б) органічна єдність екологічно розвиненої свідомості, емоційно-практичних

станів та науково-практичної діяльності;

В) усі відповіді правильні.

Г) правильної відповіді немає.

39. До ознак екологічної культури молодших школярів відносяться:

А) екологічне сприйняття, екологічне відчуття, дієво-практичне ставлення до природи;

Б) екологічна освіченість, екологічне мислення, природоохоронна діяльність;

В) екологічне сприйняття, екологічне відчуття, культура екологічно доцільної поведінки.

Г) усі відповіді правильні.

40. Які екологічні відносини формуються в молодших школярів?

А) формування позитивного ставлення до тварин, формування милосердя;

Б) обидві відповіді правильні;

В) правильної відповіді немає.

Г) формування світогляду.

41. Критеріями відбору понять та екологічного фактичного матеріалу для ознайомлення молодших школярів з природою є два моменти:

А) наочна представленість і можливість включення у практичну діяльність;

Б) можливість пошукової діяльності та моделювання;

В) наукове моделювання і практична діяльність у природі;

Г) трудова і творча діяльність з об'єктами природи.

42. Екологічні поняття, які можуть використовуватися під час побудови методики екологічної освіти молодших школярів:

А) взаємозв'язок живого організму із середовищем мешкання;

Б) взаємодія людини з природою;

- В) ланцюги харчування у екосистемах;
- Г) усі відповіді є правильними і повинні розглядатися у комплексі.

43. Екологорозвивальне предметне середовище у молодшому шкільному віці має сприяти:

- А) еколого-естетичному розвитку;
- Б) формуванню моральних якостей;
- В) формуванню екологічно грамотної поведінки;
- Г) усі відповіді є правильними в сукупності.

44. Моделювання з дітьми молодшого шкільноговіку в системі екологічної освіти й виховання – це...:

- А) метод;
- Б) прийом;
- В) форма;
- Г) результат.

45. Диференційовані завдання на уроках «Я досліджую світ» передбачають:

- А) індивідуальну роботу з усіма категоріями учнів,
- Б) фронтальне опитування учнів на кожному уроці;
- В) дають змогу одночасно працювати з учнями різного рівня готовності до навчальної діяльності
- Г) різноманітні завдання протягом уроку.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

з навчальної дисципліни «Технології навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі»

Основна література

1. Воронцова Т. В., Пономаренко В. С. та інші. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу» : – Київ. : Видавництво «Алатон», 2019. — 128 с.
2. Гавриш Н. В. Інтегровані заняття: методика проведення / Н. В. Гавриш. – К.: Шкільний світ, 2007. – 128 с.
3. Гільберг Т.Г. Навчально-методичний посібник. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-2 кл. закладів загально середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Київ: Генеза, 2019. 256с.
4. Державний стандарт початкової освіти. [Електронний ресурс]: (Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87). URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartupochatkovoyi-osviti>
5. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології, практикум. – К.: Слово, 2014. – 448 с.
6. Іванчук М.Г., Цуркан Т.Г., Громадянська та історична освітня галузь у змісті початкової освіти: дидактико-методичний аспект: навч.-метод. посібник/ М.Г. Іванчук, Т.Г. Цуркан. – Чернівці: Чернів. нац. ун-т. ім. Ю. Федьковича, 2019. – 376 с.

7. Інновації в методиці викладання початкового курсу природознавства: навч. метод, посіб. / [укладачі О.О.Ліннік, Н.І.Черв'якова]. - Луганськ: Альма-матер, 2006. - 85 с.
8. Крамаренко А. М. Методика навчання освітніх галузей «Природознавство» та «Суспільствознавство»: навч. посіб. Бердянськ: Видавець Ткачук О.В., 2015. 394 с.
9. Крамаренко А. М. Сучасні технології ознайомлення молодших школярів з об'єктами природи: навч. посіб. / Алла Крамаренко, Катерина Степанюк. – Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2012. – 354 с.
10. Мелаш В.Д. Підготовка майбутніх педагогів до реалізації екологічної освіти для сталого розвитку: навчально-методичний посібник. Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького. 2017. 205 с. (Серія «Екологічна освіта для сталого розвитку»).
11. Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології: навчальний посібник / М.В.Михайліченко, Я.М. Рудик. К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 583 с.
12. Морзе Н.В. Методика навчання інформатики: Посібник для студентів пед. університетів. - К.: Курс, 2002. - 895 с.
13. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczya.html>
14. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. — 206 с.
15. Пинзеник М. Методика викладання дисциплін природознавчого циклу : навчально-методичний посібник / О. М. Пинзеник ; Міністерство освіти і науки України, Мукачівський державний університет. - Київ: Кондор, 2018. - 118 с.

16. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти. Початкова школа. – К.: ТД «Освіта-Центр, 2018. – 80 с.
17. Типова освітня програма під керівництвом О. Я. Савченко; <https://mon.gov.ua>.
18. Типова освітня програма під керівництвом Р. Б. Шияна. <https://mon.gov.ua>.

Допоміжна література

1. Бех І. Інтеграція як освітня перспектива / І.Бех // Початкова школа. - 2002. - №5. - С. 5-6.
2. Бутко Ю. Інноваційний потенціал телекомунікаційних технологій //Українська школа. – 2019. – №7-9.
3. Височа Л. М. Методика викладання природознавства: курс лекцій. Навчально-методичний посібник для студентів ОКР «Бакалавр» галузі знань 0101 Педагогічна освіта напряму підготовки: 6.010102 Початкова освіта / Л. Височан – ІваноФранківськ: НАІР, 2014. – 170 с.
4. Громадянська освіта: теорія і методика навчання [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://sites.znu.edu.ua/interactiv.edu.lab/Posibnyky/TTG_main.pdf
5. Застосування інтерактивних технологій у навчанні молодших школярів: Методичний посібник для вчителів початкової школи / О.І.Пометун, Л.В. Пироженко, О.А. Біда та ін. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. – 304 с.
6. Іванчук М.Г., Цуркан Т.Г. Методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство» у початковій школі: навчально-методичний посібник / М.Г.Іванчук, Т.Г.Цуркан. – Чернівці: Друк ФОП Варвус В.В., 2017 р. – 240с.

7. Іванчук М.Г., Шевчук К.Д. Виховний потенціал рідного краю (виховання у молодших школярів ціннісного ставлення до природи рідного краю). *Навчальний посібник*. – 2011.
8. Інновації в методиці викладання початкового курсу природознавства: навч. метод, посіб. / [укладачі О.О. Ліннік, Н.І.Черв'якова]. - Луганськ: Альма-матер, 2006. - 85 с.
9. Іонова О. М. Підготовка майбутніх учителів до застосування інтегрованих форм організації навчального процесу в початковій школі [Текст] : [монографія] / О. М. Іонова, Н. М. Сінопальнікова ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, Ін-т педагогіки та психології. Харків : Щедра садиба плюс, 2014. 263 с.
10. Концепція “Нова українська школа”. URL: <http://nus.org.ua>.
11. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya/
12. Концепція розвитку громадянської освіти в Україні. СХВАЛЕНО розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2018 р. № 710- р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-konceptsiyi-rozvitkugromadyanskoyi-osviti-v-ukrayini>
13. Кукалець М. В. Методика викладання природознавства у початковій школі: навчально-методичний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання студентів спеціальності «Початкова освіта»: Навч. посібник. – Львів : «Новий світ – 2000», 2011. – 223 с.
14. Ліннік О.О. Творче проєкування в організації життєдіяльності шестирічок: навч.-метод, посіб. / О.О. Ліннік. - Луганськ: Альма-матер, 2005. - 178 с.

15. Методичні рекомендації щодо організації освітнього простору Нової української школи (затверджено наказом МОН від 23.03.2018 № 283). – Режим доступу: <https://cutt.ly/eZg2hd>
16. Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання [О.Пометун, Л.Пироженко.- К.: А.С.К., 2003.- 192 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://www.mon.gov.ua/> - офіційний сайт Міністерства освіти та науки України.
2. <http://www.iteach.com.ua> – український сайт програми Intel «Навчання для майбутнього».
3. <http://osvita.org.ua> – освітній портал – каталог освітніх ресурсів, новини освіти, вищі навчальні заклади України і Росії.
4. <http://www.ccf.kiev.ua/> - соціальна освіта в Україні (організація семінарів, тренінгів, дистанційна освіта у галузі соціальної педагогіки)
5. <http://school.kiev.ua/> - портал присвячений проблемам впровадження нових технологій в галузі середньої освіти України (Інформатика, підручники, матеріали, застосування комп'ютерів на уроках фізики, математики, іноземної мови, деяка інформація з Міністерства освіти та науки України, олімпіади, періодика)
6. <http://edu.ukrsat.com/> - для вчителів – методичні розробки, навчальні програми, для учнів – бібліотеки, реферати, олімпіади, адреси шкіл Києва та України
7. <http://www.edu-ua.net> - освітня українська мережа. Міністерство освіти, Інститут змісту і методів навчання, перелік серверів установ, підлеглих міністерству освіти України, і ін.
8. <http://www.edu.kiev.ua/> - сервер Головного управління освіти Київської держадміністрації. Концепція інформатизації шкіл м. Києва, телеконференція, адреси і телефони шкіл і ін

9. <http://www.ednu.kiev.ua/> - Educational Network Ukraine. На цьому сервері представлені всі українські інформаційні ресурси, пов'язані з освітніми — організаціями, вищі навчальні заклади, докладна інформація про системи освіти найбільш розвинутих країн, гранти, преса, виставки, конференції, фірми й ін.
10. <http://www.dlab.kiev.ua/> - сервер Першої української комп'ютерної дидактичної лабораторії. Дистанційне навчання комп'ютерним технологіям, англійській мові й ін. Великий путівник по освітнім серверам Інтернету
11. <http://www.osvita.org> – Освітньо-консультативний центр "Освіта"
12. <http://o-svit.iatp.org.ua> - каталог освітніх ресурсів О-СВІТ - інформація для учнів, студентів, педагогів, науковців.
13. <http://www.osvita.org.ua/> - освітній портал. Події освіти, статті, каталог вищих навчальних закладів України.
14. <http://www.uchobe.net.ua> - каталог навчальних закладів України.
15. <http://www.intellect.org.ua> - мережа аналітичних центрів України.
16. <http://www.irf.kiev.ua> - Міжнародний фонд "Відродження".
17. <http://www.asi.org.ua/> - Агенція суспільної інформації "Ініціатива" за підтримки Програми МАТРА КАП Посольства Королівства Нідерландів в Україні.
18. http://www.asi.org.ua/civic_society/finance.htm - Програми донорських організацій та благодійних фондів, які працюють в Україні (контактні данні фондів, програми), посилання на засоби масової інформації, громадські організації.

Шевчук Кристина Дмитрівна
Іванчук Марія Георгіївна
Бигар Ганна Півлівна
Предик Аліна Анатоліївна

**ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ
«Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

Методичні рекомендації